

NATIONELLA REFORMER OCH NY SKOLLAGSTIFTNING

Skaraborgs skol- och utbildningschefer

Regeringens skolpolitik i sammanfattning

En skola med goda förutsättningar

Ramfaktorer och
innehåll

Trygghet, studiero
och säkerhet

Helrenovering av
skolsystemet

Lagstiftningskedjan

- Kommittédirektiv
- Statens offentliga utredningar (SOU)
- Remiss
- Regeringens förslag till ny lag
- Lagrådsremiss
- Proposition

Reformstormen bygger upp

Hur kommer det att bli – och hur
rustar man sig lokalt för att driva
kraften åt rätt håll

Bild: Comma kommunikationsbyrå

Propositioner och lagrådsremisser inom skolområdet våren 2026

Legitimation och
behörighet för 10-
årig grundskola

Betygssystem för
ökad likvärdighet

Läroplaner för stärkt
kunskapsskola

Tid för
undervisnings-
uppdraget

Ökad insyn i
fristående skolor

Skärpta villkor
för
friskolesektorn

Det mesta av det som beslutas våren 2026 träder i kraft hösten 2028.
Lärares arbetstid redan hösten 2027.

Utökad
registerkontroll

Överlämning av
uppgifter i
brottsförebyggan
de syfte

Förändringar
yrkesutb

Trygghet och
studiero

Förbättrat stöd i
skolan

Nationell
skolpengsnorm?

Propositioner och lagrådsremisser inom skolområdet våren 2026

Legitimation och
behörighet för 10-
årig grundskola

Betygssystem för
ökad likvärdighet

Läroplaner för stärkt
kunskapsskola

Tid för
undervisnings-
uppdraget

Ökad insyn i
fristående skolor

Skärpta villkor
för
friskolesektorn

Dessa är särskilt resurskrävande

Utökad
registerkontroll

Överlämning av
uppgifter i
brottsförebyggan
de syfte

Förändringar
yrkesutb

Trygghet och
studiero

Förbättrat stöd i
skolan

Nationell
skolpengsnorm?

Propositioner och lagrådsremisser inom skolområdet våren 2026

Legitimation och
behörighet för 10-
årig grundskola

Betygssystem för
ökad likvärdighet

Läroplaner för stärkt
kunskapsskola

Tid för
undervisnings-
uppdraget

Ökad insyn i
fristående skolor

Skärpta villkor
för
friskolesektorn

Dessa kommer kräva stora insatser för kompetensutveckling

Utökad
registerkontroll

Överlämning av
uppgifter i
brottsförebyggan-
de syfte

Förändringar
yrkesutb

Trygghet och
studiero

Förbättrat stöd i
skolan

Nationell
skolpengsnorm?

Propositioner 17 mars för riksdagsbehandling våren 2026

- Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan
- Förbättrat stöd i skolan
- Nya läroplaner – för en stark kunskapsskola
- Ett likvärdigt betygssystem

- Tid för undervisningsuppdraget
- Legitimation och behörighet i den tioåriga grundskolan
- Utökade registerkontroller inom skolväsendet

- Ökad insyn i fristående skolor
- Överlämnande av uppgifter mellan skolor i brottsförebyggande syfte
- Bättre förutsättningar för yrkesutbildning

Skärpta villkor för
friskolesektorn
Proposition 16 april

Kommunen som
huvudman - skolnära

Kommunen som
arbetsgivare

Kommunens
övergripande ansvar

Övrigt

Utbildningsdepartementet

riksdagsbehandling våren 2026

Framtidens yrkeshögskola – prop 17 februari

Riksrevisionens rapport om utbildning på vetenskaplig grund – otillräckliga insatser för att stödja skolan med kunskap – skrivelse 10 mars

Undantag från kravet på etikgodkännande för viss forskning och regleringen av tillsyn i etikprövningslagen – prop maj, behandlas efter sommaren

Ännu mer på gång

Pågående

- Planering och dimensionering
- GY25 ämnesbetyg
- Skolsäkerhets/brottsförebyggande
- Förändrad lärarutbildning
- Professionsprogram
- 10-årig grundskola

Utredningar (snart) på remiss

- Förbättrad elevhälsa
- Skärpta villkor friskolesektorn
- Rektorsutredningen

Presenteras i **juni** eller senare

- **Komvux och sfi**
- **Speciallärar/pedagogutbildning**
- **Förskola**
- Undantag skolplikt
- Motverka hedersrelaterat våld
- Nationell skolpengsnorm gymnasiet
- Gymnasieutredning

Fördjupning i två reformer...

- Tid för undervisningsuppdraget
- Förbättrad elevhälsa

Tid för undervisningsuppdraget

Varför?

- ”Det reglerade undervisningsuppdraget kommer att ge förskollärare och lärare bättre förutsättningar att fokusera på sitt huvuduppdrag, undervisningen. Det kan också leda till en bättre arbetsmiljö. Förslaget är viktigt för undervisningens kvalitet men också för att göra yrkena mer attraktiva.”

Undervisning

”Undervisning: processer som på lektioner eller vid andra lärtillfällen leds av lärare eller förskollärare mot mål som anges i förordningar och andra författningar som ansluter till denna lag och som syftar till utveckling och lärande genom att barn eller elever inhämtar och utvecklar kunskaper och värden.”

1 kap. 3 § skollagen

Minskade krav på dokumentation och tid för undervisningsuppdraget

1. Minskade krav på den undervisningsnära dokumentationen (utv. samtal 1/år, plan för kunskapsutveckling, kontakter med hemmet begränsas, färre anpassningar som ska dokumenteras etc.)
2. Lättnader i regelverket som styr arbetet mot kränkande behandling
3. Ramar för förskollärares och lärares tid

Förslag som ramar in förskollärares och lärares tid och möjliggör fokus på undervisningen

- Lärares och förskollärares **hela undervisningsuppdrag** ska definieras i skollagen.
- I undervisningsuppdraget ingår undervisning samt planering och uppföljning av undervisningen.
- Tid för undervisning respektive planering och uppföljning regleras.
 - En högsta gräns för hur många undervisningstimmar en lärare kan ha.
 - En lägsta gräns för hur mycket tid en förskollärare eller lärare ska ha för att planera och följa upp sin undervisning.
 - *Ovanstående föreslås meddelas i föreskrift istället för i Skollagen.*

Förslag om reglering av lärares undervisningstid

Vid heltidstjänstgöring ska en lärares planerade undervisningstid under ett läsår som **högst** vara inom intervallet (enligt utredningens förslag):

1. 550–650 timmar för lärare i förskoleklass, årskurserna 1–6 i grundskolan, anpassade grundskolan och sameskolan, samt årskurserna 1–7 i specialskolan,
2. 500–600 timmar för lärare i årskurserna 7–9 i grundskolan och anpassade grundskolan samt årskurserna 8–10 i specialskolan,
3. 450–550 timmar för lärare i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan, förutom för lärare som undervisar i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil, samt
4. 450–650 timmar för lärare i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan som undervisar i karaktärsämnen som har en yrkesinriktad profil.

Vid planering av tiden för undervisningsuppdraget ska hänsyn bland annat tas till:

- barn- och elevgruppernas storlek,
- antalet elever som läraren regelbundet möter i undervisningen
- antal barn i behov av stöd eller antal elever i behov av särskilt stöd, samt
- andra omständigheter av betydelse för barn, elever, förskollärare eller lärare.

Förslag om reglering av tid för planering och uppföljning av undervisning

- För planering och uppföljning av undervisningen ska det för lärare som huvudregel **avsättas tid som minst motsvarar undervisningstiden.**
- Ytterligare 10 respektive 20 procent ska avsättas för lärare som undervisar årskurs 7-9 respektive gymnasieskolan.
- För förskollärare i förskolan och lärare i fritidshemmet ska det avsättas minst 5 timmar per vecka för planering och uppföljning av undervisningen.
- *Kommer regleras i föreskrifter, ej i Skollagen.*

Exempel 1:

Undervisning 500 timmar ger 600 timmar till planering/uppföljning ($500 \times 1,2$)
= Totalt reglerad tid: 1100 timmar (62% av arbetstiden)

$1767 - 1100 = 667$ timmar återstår till den yttre ringen

Exempel 2 (yrkeslärare):

Undervisning 650 timmar ger 780 timmar till planering/uppföljning ($650 \times 1,2$)
= Totalt reglerad tid: 1430 timmar (81% av arbetstiden)

$1767 - 1430 = 337$ timmar till den yttre ringen

OBS! Utredningen hanterar inte relationen mellan reglerad arbetstid och förtroendearbetstid enligt läraravtalet.

Figur 8.1

Lärares undervisningsuppdrag

Undervisningsuppdragets delar samt exempel på uppgifter som ligger utanför föreslagen reglering

Ju lägre undervisningstid, desto mer utrymme av årsarbetstiden blir kvar till den yttre ringen.

Blir detta verklighet?

- Pengar avsatta i höstbudgeten för genomförandet från och med hösten 2027 inom de generella statsbidragen
 - 1,3 miljarder 2027
 - 2,6 miljarder årligen från 2028
 - Motsvarar runt 4 mkr för en kommun i Varas storlek (ca 16 000 inv.)
 - 15,8 miljarder enligt SKR
- ”Det är en av de största satsningarna på skolområdet på många år.”
- Lagrådsremiss lämnad 2/2 2026.

Frågor och oklarheter

- Hur ska kollektivavtalen se ut i relation till ny lagstiftning?
 - Det vet vi inte än, men förhandlingar pågår
 - Översyn kommer göras av allt i avtalet som berör arbetstid. Enligt SKR är det inte läge att nu föra lokala förhandlingar i och med oklarheterna.
 - Hur slår planeringstiden?
- SKR gissar att föreskrifter om regleringen kommer under mandatperioden, men vet inte.
- Möjliga effekter/konsekvenser:
 - Underfinansierat: många kommuner gör preliminärt bedömningen att det kräver en ökad bemanning på runt 1 av 10 lärare. (ex. 1000-1200 fler lärare bara i Stockholm, underfinansierat med 27 miljoner i Kalmar med drygt 72 000 invånare)
 - Kort om tid: reformen har påverkan redan på budget 2027.
 - Kvalitet: räcker inte pengarna blir konsekvenserna i klassrummet (ex. A-, till B-, till C-form).
 - Svårt att bedöma långsiktiga konsekvenserna i relation till ekonomin

En förbättrad elevhälsa SOU 2025:113

Slutbetänkande av utredningen om en
förbättrad elevhälsa, U 2024:01

En förbättrad elevhälsa

SLUTBETÄNKANDE AV
UTREDNINGEN OM
EN FÖRBÄTTRAD ELEVHÄLSA

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR
SOU 2025:113

Allt fler elever mår dåligt och får inte stöd i tid

- Den psykiska ohälsan ökar bland barn och unga, många elever upplever skolstress och uttrycker en oro inför framtiden.
- Elevers fysiska och psykiska ohälsa identifieras inte i tid och elever får inte stöd och hjälp av elevhälsan.
- Elevhälsan arbetar främst med åtgärdande insatser i stället för att främja hälsa.
- Elevhälsans professioner finns inte tillgängliga i tillräcklig utsträckning på skolan.
- Bristande styrning leder till att elevhälsa inte ges på likvärdiga grunder.

Elevhälsans syfte ska tydliggöras och breddas

Utredningen föreslår att elevhälsan ska:

- skapa förutsättningar för och stödja elevernas lärande, hälsa och utveckling
- främja elevernas fysiska, psykiska och sociala hälsa samt förebygga och tidigt identifiera ohälsa
- genomföra medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser för att fullgöra sitt uppdrag och ha ett ökat fokus på individinriktade insatser
- arbeta tvärprofessionellt och i samverkan med lärare och övrig skolpersonal.

Elevhälsans hälso- och sjukvårdspersonal ska vara legitimerad

- Elevhälsan ska bestå av skolläkare, skolsköterska, psykolog, hälso- och sjukvårdskurator och specialpedagog eller speciallärare.
- Elevhälsans psykosociala insats ska utgöras av legitimerad hälso- och sjukvårdskurator, som är en vidareutbildning på en socionomexamen.
- Utöver dessa ska även annan legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal ingå i elevhälsan vid behov, ex. arbetsterapeut, fysioterapeut eller logoped.

Förslag: Ändringarna i skollagen och hälso- och sjukvårdslagen ska träda i kraft den 1 januari 2027. Bestämmelserna ska tillämpas första gången på utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2028. Äldre bestämmelser ska fortfarande gälla för utbildning som bedrivs före den 1 juli 2028.

När det gäller tillgång till elevhälsans professioner enligt 2 kap. 25 a § i den nya bestämmelsen gäller inte kravet på hälso- och sjukvårdskurator om den som tjänstgör som kurator i elevhälsan anställts som kurator, enligt 2 kap. 25 § i den äldre lydelsen, före den 1 januari 2027. Undantaget från kravet på hälso- och sjukvårdskurator i elevhälsan gäller dock längst till och med den 30 juni 2033.

Elevhälsan ska dimensioneras utifrån en behovsanalys

- Rektorn ska upprätta en bemanningsplan utifrån en analys av elevernas behov av elevhälsa på skolan.
 - Analysen ska utgå från nationellt fastställda beräkningsgrunder, som exempelvis tar hänsyn till elevsammansättning och socioekonomisk bakgrund, måluppfyllelse, elevers fysiska, psykiska och sociala hälsa samt elevhälsans uppdrag.
 - Skolhuvudmannen behöver se till att elevhälsan bemannas i enlighet med vad som fastställs i bemanningsplanen.
- Skolverket och Socialstyrelsen ska ta fram ett verktyg för analysen och en mall för bemanningsplanen som ska underlätta rektorers och skolhuvudmäns arbete.

Elevhälsans professioner ska vara tillgängliga i skolans lokaler

- Utredningen föreslår en miniminivå för hur ofta elevhälsans professioner ska finnas tillgängliga i skolans lokaler:
 - Skolsköterska - varje vecka
 - Hälso- och sjukvårdskurator - varje vecka
 - Specialpedagog eller speciallärare - varje vecka
 - Psykolog - varannan vecka
 - Skolläkare - varje månad

Elevhälsans skyldighet att erbjuda insatser utökas

- Utredningen föreslår att elevhälsan ska erbjuda elever hälso- och sjukvårdsinsatser för lättare fysiska och psykisk vårdbehov inom viss tid.
 - Med **lättare fysiska vårdbehov** avser utredningen en första bedömning och insatser vid icke-akuta besvär och rådgivning vid huvud- och buksmärta, tidiga tecken på ätstörningar och allergier samt i samband med tillväxtprognoser.
 - Med **lättare psykiska vårdbehov** avser utredningen en första bedömning och insatser vid lättare psykiska besvär såsom oro, stress, nedstämdhet och sömnsvårigheter.
 - Elevhälsans roll är inte att ställa diagnos eller bedöma behovet av medicinering eller andra åtgärder.

Elever bör få en första bedömning vid lättare fysiska eller psykiska vårdbehov inom sju dagar

- Skolhuvudmannen ska garantera att varje elev får en första bedömning vid lättare fysiska och psykiska vårdbehov av lämplig hälso- och sjukvårdspersonal inom elevhälsan.
- Den första bedömningen ska leda till att eleven antingen:
 - får hjälp av elevhälsan med lättare fysiska och psykiska besvär, eller
 - vid behov slussas vidare till regionens hälso- och sjukvård.
- Mer akuta situationer ska hanteras utanför elevhälsogarantin.
- Utredningen bedömer att detta ska ske inom sju dagar.

Hälsobesöken ska förstärkas och förtydligas

- Elever och elevers vårdnadshavare ska kallas till **stort hälsobesök** i årskurs 1, 5 och 8 i samtliga obligatoriska skolformer. Elever ska kallas till stort hälsobesök i år 1 i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.
- En nationellt framtagna enkät ska ligga till grund för stort hälsobesök.
- Elever ska kallas till **litet hälsobesök** i årskurs 3 och 6 i samtliga obligatoriska skolformer.
- Elever ska kallas till **hälsosamtal** i årskurs 9 i samtliga obligatoriska skolformer och i år 2 i gymnasieskolan och anpassade gymnasieskolan.

En samordnande funktion ska underlätta för elever och vårdnadshavare

- Samordnande funktionen ska samordna insatser för enskilda elever och samverka med socialtjänsten och regionens hälso- och sjukvård för att säkerställa att elevens behov tillgodoses i skolan.
- Funktionen ska utses av rektorn och ingå i elevhälsan.
- Varje elev i behov av samordnade insatser ska ha en utsedd person, men det behöver inte vara samma person för alla elever på skolan.

Samverkan mellan elevhälsa och regionens hälso- och sjukvård ska förbättras

- Varje skolhuvudman ska ha skyldighet att ingå en samverkansöverenskommelse med den region den har skolverksamhet i.
- Samverkanöverenskommelsen ska omfatta:
 - hur kontakt tas om elever som elevhälsan har identifierat har behov av insatser inom regionens hälso- och sjukvård
 - hur samordning ska ske för elever som är i behov av samordnande insatser mellan elevhälsan och regionens hälso- och sjukvård
 - hur information ska överföras om elever som efter behandling inom regionens hälso- och sjukvård är i behov av fortsatt stöd från elevhälsan eller skolan i övrigt.

Sammanfattning i punktform

- **Inga förändringar i huvudmannaskapet.**
- **Ingen förändring kring EHT:s uppbyggnad gällande specialpedagog/speciallärare.**
- Elevhälsans uppdrag förtydligas och breddas till att omfatta lärande, hälsa och utveckling.
- Skärpta utbildningskrav, särskilt för kuratorer (legitimation).
- Bemanningsplan och miniminivåer för tillgänglighet av elevhälsans professioner.
- Fler och tydligare hälsobesök och hälsosamtal, med nationell hälsoenkät.
- Samordnande funktion på varje skola för samverkan med socialtjänst och hälso- och sjukvård.
- Obligatoriska samverkansöverenskommelser mellan skolhuvudmän och regioner.
- Elevhälsan integreras i skolans kvalitetsarbete och nationell uppföljning införs.
- Förslagen innebär ökade kostnader men förväntas ge långsiktiga vinster för individ och samhälle.

Frågor?

AVSLUTNING

Katarina Lindberg

Sektorchef Barn och utbildning Skövde kommun

Ordförande Skaraborgs skol- och utbildningschefer